Region Örebro län
Folktandvården

TJÄNSTESTÄLLE, HANDLÄGGARE
Christer Ohlsson

DATUM
2026-01-10

BETECKNING
Dnr: 25RS13083

Ekonomisk handlingsplan och åtgärdsområden i VP och budget 2026, Folktandvårdsnämnden

Folktandvårdsnämnden har gett Folktandvården i uppdrag att arbeta fram ekonomiska handlingsplaner för att åstadkomma ekonomi i balans under 2026.

Folktandvårdens resultat i periodrapporten per 30 november 2025 är ett underskott på 18,5 miljoner kronor och den årsprognos för 2025 som rapporterades i samband med periodrapporten för november är på minus 20,3 miljoner kronor.

De viktigaste orsakerna till det ekonomiska underskottet för 2025 är att en betydande del av tandläkarna inom allmäntandvården har begränsat med yrkeslivserfarenhet, en stor del av tandläkarna i allmäntandvården har jobbat mindre än 2 år i yrket. Detta innebär att behandlingar och patientadministration tar lite längre tid och att det går åt mycket tid för handledning av de mindre erfarna tandläkarna. Intäktsproduktionen blir då lägre för både de oerfarna tandläkarna och de mer erfarna tandläkarna som handleder de yngre kollegorna.

En annan viktig orsak till en del av det ekonomiska underskott är införandet av nytt tandvårdssystem och bildsystem inom Folktandvården. Implementering har skett under senhösten 2024 och driftstarten var 28 oktober 2024. Det har tagit tid under främst inledningen av 2025 att förändra arbetssätt och hitta bra och effektiva flöden i de nya IT-stöden. Det går bättre och bättre i det avseendet men det finns ett betydande inkomstbortfall kopplat till den första tiden med det nya tandvårdssystemet Frenda och det nya bildsystemet Sectra.

Budgetförutsättningarna inför 2026 ser något ljusare ut för Folktandvårdens del. Åtgärderna i prislistan för vuxentandvård kommer att räknas upp med i genomsnitt 3,1 procent from 1 januari 2026 och det finns en förhoppning i att det nya statliga tandvårdsstödet (kallat Särskild tandvårdsersättning, STE) ska innebära en ökad efterfrågan på tandvård från patientgruppen 66 år och äldre och möjligen även att Folktandvården kan öka antalet patienter i denna grupp om det blir ett flöde från privat tandvård till Folktandvården.

Men trots förbättrade förutsättningar behövs ytterligare åtgärder för att förbättra det ekonomiska resultatet för Folktandvården under 2026. Det är då fråga om åtgärder som ska leda till ökade intäkter i vuxentandvården och det handlar om ett antal kostnadsreducerande åtgärder. Dessa åtgärder beskrivs nedan i ett sammanfattande format.

Ökade intäkter inom vuxentandvård

Utvecklings- och förbättringsarbete pågår i samtliga verksamhetsområden inom Folktandvården. Allmäntandvårdens kliniker arbetar med att förbättra flödeseffektiviteten och att fler patienter ska bli färdiga på ett besök i större utsträckning än tidigare. Detta arbete är nödvändigt för att Folktandvården ska klara ett allt mer växande tandvårdsuppdrag i form av fler patienter. Bedömningen är att ökad flödeseffektivitet också ska kunna leda till ökade intäkter, ökad produktivitet och samtidigt minskad sjukfrånvaro. Fokus för år 2026 är att förbättra flödeseffektiviteten i vuxentandvården.

Ett annat fokusområde på övergripande nivå i Folktandvården är kompetensförsörjning. Rekryteringsbehovet är fortsatt stort framförallt avseende tandläkare och tandhygienister och det är också en förutsättning för ekonomi i balans att vi lyckas rekrytera ytterligare ett 15-tal behandlare fördelat på 8 tandläkare och 7 tandhygienister under 2026.

En mycket viktig aspekt som påverkar möjligheterna till att öka intäkterna i vuxentandvården är att Folktandvården kan behålla erfaren tandvårdspersonal i större utsträckning. Det kostar ungefär 1 miljon kronor att ersätta en erfaren behandlare som slutar sin anställning i Folktandvården med en nyutexaminerad person. Det är också en utmaning att ha tillräckligt med resurser för handledning och stöd till nyanställd personal i verksamheten. I detta sammanhang är det också viktigt att Folktandvården har kompetenta och engagerade tandsköterskor. Dessa har en viktig roll i klinikens processer och väl fungerande tandsköterskor har stor betydelse för en god ekonomi.
En god arbetsmiljö och ett värdeskapande ledarskap är viktiga faktorer för att nå målet med att behålla tandvårdspersonal i större utsträckning.

Det är också av stor betydelse för Folktandvårdens attraktivitet som arbetsgivare att vi kan erbjuda en bra mix av olika typer av tandvård och att vi med stöd av prioriteringsordningen har en bra balans mellan vuxentandvård, barntandvård och patienter inom regionens tandvårdsstöd.

Inom specialisttandvården fortsätter arbetet med att effektivisera vårdprocesser kring remisspatienter genom att optimera nyttjandet av tillgängliga resurser (personal, lokaler och tandvårdstaxa) under avsatt klinisk tid. En viktig fråga som har stor betydelse för det ekonomiska utfallet inom specialisttandvården är att det finns en kontrollerad balans i uppdrag inom patientverksamhet, utbildning och forskning samt att respektive verksamhetsledning är medveten om vikten av finansiering av alla dessa delar. Åtgärder pågår inom verksamheterna med att planera och följa upp tiden för handledning inom ST-utbildning och forskning så att avsatt tid och resurskostnad för dessa aktiviteter inte överstiger den intäkt och ersättning som tillkommer från uppdragsersättning i överenskommelsen och genom försäljning av externa uppdragsutbildningsplatser. Det är också viktigt för specialisttandvården att det är rätt patientpanorama som behandlas inom specialisttandvård och att det är korta ledtider från remiss till färdig behandling. Detta ska ge möjlighet till att flödeseffektivt ta emot fler remisspatienter och därmed öka intäkterna för specialisttandvården.

Ett förbättringsområde som Folktandvården behöver arbeta vidare med inom både allmäntandvården och specialisttandvården är att öka intäkterna i vuxentandvård för betalande vuxna enligt prislista. Folktandvården behöver arbeta med att öka den bokade tiden för vuxentandvård och förbättra tillämpningen av åtgärderna i prislistan så att timintäkterna i vuxentandvård kan öka.

Införandet av nytt tandvårdssystem, Frenda, har påverkat alla processer och flöden på klinikerna både inom allmäntandvård och specialisttandvård. Under 2026 behöver fortsatt ett stort fokus läggas på att utveckla, justera och anpassa de verktyg som i Frenda och som stödjer processerna för kallning, recall och tidböcker.

En intäktsökning på sammanlagt 20 miljoner kronor på årsbasis planeras uppnås med de åtgärdsområden för ökade intäkter som nämns ovan inom vuxentandvården för såväl allmäntandvård som specialisttandvård.

Åtgärdsområden för kostnadsreduceringar

Folktandvården har startat ett arbete med en översyn för hur de fasta kostnaderna för mindre kliniker kan minskas genom att förändra lokalernas storlek och funktion samt att minska ner på den kostnad som uppstår när tandvårdspersonal reser till och från de mindre klinikerna i länet. Det är en liten del av personalen inom Folktandvården som bor på de mindre orterna i länet och för att upprätthålla uppdraget på dessa mindre orter så behöver tandvårdspersonalen resa från en större kliniker där de har sin grund-anställning till de mindre klinikerna. Dessa resor sker på arbetstid och innebär en betydande kostnad för Folktandvården i form av inkomstbortfall. Viss uppdragsersättning ges via uppdrag i överenskommelsen för detta men det ger inte en ekonomi i balans för de mindre klinikerna. Anpassning av verksamheten på de mindre klinikerna behöver ske så att de fasta kostnaderna kan reduceras.

Folktandvårdens statistik för sjuktal och frånvaro har tyvärr försämrats under 2025 och det ligger fortsatt över en nivå som kan anses vara normal och som var gällande för perioden innan pandemin. Folktandvården kommer att prioritera ett fortsatt arbete med friskfaktorer och åtgärder för att utveckla och förbättra organisationen som en attraktiv arbetsgivare med välmående medarbetare som trivs och motiveras av sitt arbete. I detta sammanhang är det också viktigt att det finns en trygg och säker arbetsmiljö på alla arbetsplatser inom Folktandvården.

Folktandvården har ett eget internt tandtekniskt laboratorium och samtidigt 15 avtal med externa leverantörer av tandtekniska tjänster. Det är ansvarig behandlare (tandläkare och tandhygienister) som bestämmer hos vilken leverantör man ska beställa tandtekniska produkter och tjänster för patientbehandlingar. Folktandvårdens tandtekniska laboratorium hade per den 30 november 2025 ett ekonomiskt underskott på 2,1 miljoner kronor. Om man skulle ändra i beställningsflöden och styra en större andel till interna beställningar så skulle man få en direkt kostnadsbesparande effekt i form av ett förbättrat

ekonomiskt resultat för det tandtekniska laboratoriet. Folktandvårdens tandtekniska laboratorium arbetar utifrån en åtgärdsplan med resultatförbättrande åtgärder som också ska leda till en ekonomi i balans för enheten i slutet av år 2026.

Arbete fortgår med att minska kostnaderna för tandvårdsförbrukningsmaterial. Målsättningen är att effektivisera flöden för beställningar och förrådshantering så att det sker på ett mer kostnadseffektivt sätt då beställningarna samordnas i större utsträckning och att antalet småbeställningar kan minska. Beställningarna ska också ske enligt avtalat och bästa pris i större utsträckning än vad som varit fallet tidigare.

Folktandvårdens kostnader för IT-system har ökat senaste åren i takt med digitalisering av alltfler arbetsflöden i verksamheten. Systembytet från Lifecare dental till Frenda har också inneburit att det i viss utsträckning är dubbla systemkostnader som uppstår innan de gamla systemen har kunnat fasas ut och att dokumentation och arkivering är säkerställd enligt gällande arkivreglemente. Inriktningen är att arbeta för att kostnaderna för IT-system under 2026.

Med de åtgärdsområden som beskrivs ovan planeras att kostnadsreduceringar på sammanlagt 6 miljoner kronor på årsbasis ska uppnås

Innehållet i den ekonomiska handlingsplanen kommer att följas upp internt i Folktandvården i samband med ledningens genomgång (minst kvartalsvis) där Tandvårdsledningen träffar respektive Verksamhetschef för diskussion och avstämning av pågående aktiviteter enligt Verksamhetsplan och budget på enhetsnivå.

Rapportering av genomförda åtgärder i den ekonomiska handlingsplanen ska ske fortlöpande vid Folktandvårdsnämndens möten under året.

Folktandvårdsnämnden har möjlighet att ta beslut om att initiera en extern granskning av Folktandvårdens ekonomi om effekterna av åtgärderna i den ekonomiska handlingsplanen uteblir eller att de ekonomiska effekterna blir avsevärt mindre än förväntat.